

KONCEPT NAUKE IDŽAZU-L-KUR'ANA (NADNARAVNOST KUR'ANA)

hafiz Ahmed Bukvić

Sažetak

U ovom radu autor predstavlja kratku bilješku koncepta proučavanja idžazu-l-Kur'ana. U tekstu se ističe važnost proučavanja i razumijevanja idžazu-l-Kur'ana u kontekstu izučavanja islamskih nauka uopće. Tekst donosi pregled najvažnijih informacija vezanih za ovo područje, te ističe neka pravila koja su obavezna za bavljenje naukom idžazu-l-Kur'ana.

VAŽNOST IDŽAZU-L-KUR'ANA

Imajući u vidu činjenicu da je Muhammed a.s. posljednji Božiji poslanik, neminovno je da njegova mudžiza bude vječnog karaktera koja će zadovoljavati potrebe svakog vremena sve do Sudnjega dana. Na tu činjenicu ukazao je Ibn Hadžer komentarišući hadis vezan za mudžize prijašnjih poslanika, a hadis glasi: Rekao je Poslanik, a.s.: „Nema ni jednog poslanika da mu nisu dati znakovi (mudžize), a ljudi su u slične stvari vjerovali. Ono što je meni dato je Objava, nadam se da ću imati najviše sljedbenika na Sudnjem danu.“ Ibn Hadžer veli: „Nadnaravnost Kur'ana, njegova izvanrednost stila i retorike, te iznošenje gajb stvari (nedostupnih ljudima) je stalna do Sudnjeg dana. Ne prođe ni jedno vrijeme a da se ne pokaže istinitost kur'anskih ajeta, tako da korist obuhvata onoga koji sada istražuje i traga i onoga koji će tražiti i iztraživati.“¹

Mi ne možemo osjetiti tu ljepotu kur'anske stilistike i rječitosti koju su osjećali Arapi u vrijeme spuštanja Objave i radi te jezičke paralize mnogi nisu fascinirani kur'anskom stilistikom. Ono što danas zadivljuje naučnike su naučna istraživanja i otkrića, oni se njima ponose i to im daje motivaciju. Uprkos stoljećima od kada je objavljen Kur'an, on i danas u potpunosti zadovoljava apetite moderne nauke i savremenih istraživanja, kao što je zadovoljavao i nadmašio stilističke apetite Arapa u vremenu objavljivanja (ta nadnaravnost se ogleda u tome što je Kur'an pretekao savremena otkrića prije četrnaest stoljeća, i to da je pomenuo naučne, kosmološke činjenice o kojima tada u to vrijeme čovječanstvo nije imalo ni pomisli, a kamo li da je moglo znati išta o tim stvarima)².

Kur'anske činjenice su sve više dolazile do izražaja novim naučnim otkrićima, zahvaljujući napretku tehnologije.³ One su potvrda da je Kur'an objavljen od Onoga koji poznaje tajne Nebesa i Zemlje a da je Muhammed a.s. Njegov poslanik.⁴

¹ *Fethul-l-Bari*, Ibn Hadžer: 7/9

² *Tevhidu-l-Halik*, Šejh AbdulMedžid Aziz Az-Zindani, izdavačka kuća Daruselam, svezak 4, 1998 god.

³ Pogledati: *Naučni idžaz Kur'ana i pravila vezana za njega*, dr. Zaglul en-Nedžar, izdavačka kuća Nehdatu Misr, prvi svezak 2006 god., str.13.

⁴ *Tevhidu-l-Halik* str. 94.

Razumijevanje Idžazu-l-Kur'ana:

Jezička definicija mudžize: izvedenica iz riječi: (عجز), što znači: nemoć, stanje nemoći, ao što je infinitiv četvrte vrste glagola: (اعجز), što znači: preteći, proći.⁵

Šerijatska definicija mudžize: Nadnaravna pojava, u kojoj je sadržan izazov (ljudskoj i džinskoj civilizaciji), i ne sadrži kontradiktornost.⁶ Ezindani je definisao idžaz kazavši: mudžiza predstavlja potvrdu, pečat poslanstva, a ogleda se u tome što je ljudski rod nemoćan da joj se suprotstavi i da je opovrgne⁷. Idžaz predstavlja ljudsku nemoć da dođe sa sličnim ili istim fenomenom. Idžaz povezujemo sa ilumom, naukom, zato se naziva idžaz-al-ilmij – naučna, znanstvena nadnaravnost Kur'ana.

Nauka je spoznaja stvarnog stanja stvari ili naziv za potpuno rasvjetljenje tražene pojave⁸, misli se na empirijsku ili eksperimentalnu nauku. Dakle, mudžiza predstavlja kur'ansko saopštenje neke činjenice koju je eksperimentalna znanost potvrdila kao istinu, te nemogućnost otkrovenja iste ljudskim sredstvima ili instrumentima u vremenu Poslanika a.s., ili publiciranje kur'anskih fakata koji ukazuju na kosmološke fakate vezane za kosmos i ljude, potvrđene naučnim ispitivanjem.

Razlika između Idžazu-l-ilmij i Tefsiru-l-ilmij:

Tefsiru-l-ilmij predstavlja analizu značenja ajeta u svjetlu onoga što je pretendirano kao najispravnije od strane naučno-kosmoloških teorija, to je tefsir koji prosuđuje naučne izraze u kur'anskim rečenicama, s ciljem izvođenja iz njih različitih znanosti, mišljenja i filozofskih viđenja⁹.

Dr. Salah El-Halidi definisao je naučni tefsir riječima: „On predstavlja izučavanje kur'anskih ajeta sa naučnog aspekta, koristeći se raznim znanostima i naučnim otkrićima, s ciljem proširenja značenja kur'anskih ajeta.“¹⁰

⁵ *Lisanu-l-arab*, Ibn Menzur, korijen adžz 5/370, I *Mufredat*, Ragib El-Isfehani

⁶ *Tefsir* Qurtubi 1/96 i *Fethu-l-Bari* 6/581

⁷ *Medželetulmuslimun*, prva godina, br. 40 godina 26/safer/1406-9/novembar/1985

⁸ *Lisanu-Arab*, Ibn Menzur, korijen adžz 5/370 svezak, Beirut, Ragib El isfehani, Almuftredat str. 343 i Ševkani: Iršad Al-Fehuul, str.4.

⁹ *Tefsir i mefesir*, dr. Muhamed Husejn Ezehebi, kutubhana Musab ibn Umej, svezak 2/180, 2004 god.

¹⁰ *El-Bejan fi Idžazi-l-Kuran*, dr. Salah Abdulfetah El-Halidi, Daru Ammar, svezak 3, 1992 god, str 266.

Dr. Nedžar Zaglul definisao je Tefsir el-ilmij (Naučni tefsir) riječima: „To je pokušaj da se ispravno razumiju dokazi kur'anskih ajeta, ako mufessir pogodi ima dvije nagrade, ako pogriješi ima jednu nagradu.“¹¹ Dr. Adnan Zerzur je rekao: „Oslanjanje na fakte empirijske znanosti i naučne teorije u tumačenju ajeta vezanih za čovjeka i prirodu, a koji su navedeni u različitim surama.“¹²

Idžaz el-ilmij predstavlja ulaganje truda i moći u razumijevanju ajeta vezanih za kosmos, ljude i to kroz kur'ansko ili sunnetsko obavještenje, o činjenici koju je potvrdila eksperimentalna nauka, te je potvrdila nemogućnost spoznaje tih činjenica ljudskim sredstvima (instrumentima) u vremenu Poslanika a.s..¹³

Ez-Zindani je definisao Idžaz-el-ilmij riječima: „Možemo definisati Idžaz el-ilmij koji je u Kur'anu i Sunnetu kao: Potvrda istinitosti poslanstva Muhammeda a.s., te istinitosti Objave, koja je činjenično argumentovana, te da je nemoguće pripisati to znanje Poslaniku Muhammedu a.s. ili bilo kojem ljudskom izvoru u tom periodu.“¹⁴ Dr. Zaglul Nedžar: „Ovom naukom se cilja ukazati prednjačenje ove plemenite knjige u iznošenju niza kosmoloških fakata i pojava koje je stečena nauka dosegla tek nakon što su prošla stoljeća od objavljivanja Kur'ani-l-Kerima.“¹⁵

Naučnim idžazom se cilja potvrditi prednjačenje Kur'ana ukazivanjem na neku kosmiološku činjenicu, ili tumačenje neke pojave prije nego što je stečena nauka došla do nje i to 14 stoljeća ranije, u vremenu kada niko od ljudi nije imao mogućnost, niti mogao da spozna, otkrije tu činjenicu, fakat putem nauke. Što se tiče tefsira, on predstavlja ljudski pokušaj ispravnog razumijevanja kur'anskog ajeta, pa ako mufessir pogodi značenje, ima dvije nagrade, a ako fula, samo jednu. Greška se vraća na mufesira ako pogriješi, te ona ne može umanjiti veličinu Kur'ana. Na osnovu toga obaveza je baviti se eksplicitnim naučnim faktima koji su nedvosmisleni u obi-

¹¹ *Essemau fil-Kur'an*, dr. Zaglul Ennedžar, Darul-Marife, Bejrut-Libanon, svezak 3,2005 god, 72 str.

¹² *Uvod u tefsir Kur'ana I njegove znanosti*, Adnan Muhammed Zerzur, darulfilm, Damask, svezak 2- 1998 god., str. 231.

¹³ *El-Idžaz el-Ilmij- fi- l-Kurani ve sunneh*, Najif Munir Faris, darubnu Hazm, svezak prvi, 2006 god, str. 10.

¹⁴ *MedželetulMuslimun*. Br.40

¹⁵ Tema idžaz el ilmij lliKuran i pravila ophođenja s njime, str. 86, također i u knjizi Essemau fil Kuran 72 str.

je oblasti. **Ključna razlika između njih:** Idžaz el-ilmij je nedvosmislen dokaz, koji potvrđuje nedvosmislenu naučnu činjenicu oko koje nema polemisanja, dok Tefsir el-ilmij je pretpostavljeni dokaz tj. dokaz pod lupom .

Ciljevi naučnog idžaza:

Najvažniji ciljevi naučnog idžaza su:

1. Dokazati potpunu podudarnost onoga što su otkrili kosmolozi od kosmičkih fakata i tajni sa onim što je došlo u Kur'anu i Sunnetu, a koje nisu mogle biti otkrivene u periodu spuštanja Kur'ana od strane ljudi.
2. Ispravka pogrešnih raširenih mišljenja.
3. Cilj je spojiti kur'ansko-sunnetske tekstove vezane za Kosmos, zatim uvidjeti da jedni druge nadopunjuju i reflektuju određenu činjenicu. Imajući u vidu da ti tekstovi objavljeni u različitim vremenskim intervalima, i da se nalaze na različitim mjestima u Kur'anu što je pokazatelj da je Kur'an od Allaha dž.š., a da je od nekoga drugog zasigurno bi našli mnoga razilaženja.
4. Otkriti mudrost šerijatskih propisa, često u periodu ili trenutku objavljivanja kur'anskih propisa, njihova mudrost je skrivena, nepoznata ljudima, tek nakon eksperimentalnog ispitivanja naučnika otkriva se tajna određenog propisa.
5. Dokazati nemogućnost kontradikcije između nedvosmislenih kur'anskih tekstova koji opisuju Kosmos i njegove tajne i naučno-otkrivenih činjenica, dok često puta zahvaljujući novim otkrićima dođe do kontradikcije između starih teorija sa novim otkrićem. Također, evidentna je kontradikcija između naučnih činjenica i drugih iskrivljenih i preinačenih vjera.¹⁶

Važnost bavljenja Idžazom:

1. Kur'an nam je spušten da ga razumijemo. Kosmičke ajete nije moguće razumjeti samo u okviru jezika (ne osporavajući jezičku važnost), počevši od sveobuhvatnosti kur'anskih dokaza i širine spoznaje koja je nedjeljiva.
2. Poziv na bavljenje ovom naukom je odgovarajuće sredstvo našeg doba (vremenu

¹⁶ Ajatullahi fi-l-Afak. Dr. Muhammed Ratib En-Naabulusi, Daarulmektebij, svezak 2-2005: str.26-27, također u ElBejan fi Idžazil Kur'an str 262.

tehnološkog napretka, kojim se ljudi uveliko bave). Mnoge ljude je zaslijepila, pa su vjeru stavili za leđa i zaboravili na Stvoritelja, porekli i Džennet i Džehennem, polaganje računa i druge gajb stvari.. tako da jedino sredstvo u našem vremenu koje će ubjedljivo dokazati ispravnost ove čiste vjere Islama jeste Idžaz el-ilmij koji se nalazi u Kur'anu i Sunnetu Poslanika a.s..

3. Muslimani su danas izloženi velikom medijskom napadu, a napadači imaju za cilj da opovrgnu da je Islam nebeska vjera, da je Kur'an božanski govor, a Muhammed a.s. Božiji poslanik i besramno i javno. Najefikasnija i najbitnija sredstva za odgovor na te napade jeste dokaz naučne nadnaravnosti Kur'ana i Sunneta, sa lijepom riječju, jasnim dokazom i zdravom logikom.
4. Idžaz el-ilmij je poticaj muslimanima na kreativnost i inovacije i podstrek na izučavanje znanosti i tehnologije u kojem su uveliko zastali u odnosu na Zapadni svijet.¹⁷

Ajeti koji ukazuju na Idžaz el-Ilmij – Nadnaravnost Kur'ana:

Mnogobrojni su ajeti koji naređuju i podstiču čovjeka na razmišljanje, proučavanje, nauku, i oni su temelj nauke o Idžazu-l-Kur'anu:

Neki od tih ajeta su sljedeći:

“Mi ćemo im pružati dokaze Naše u stranstvima svemirskim, a i u Njima samima, dok im ne bude sasvim jasno da je Kur'an istina. Zar nije dovoljno to što je Gospodar tvoj o svemu obaviješten?” (Fussilet, 53)

Kao da nas Kur'an poziva na eksperimentalne znanosti, koje su muslimani započeli a zapadnjaci nastavili i unaprijedili.¹⁸

Također riječju uzvišenog Allaha dž.š.:

„I reci; ‘Hvala Allahu, On će vam znamenja svoja pokazati, Pa ćete ih vi poznati!’ a Gospodar tvoj motri na ono što radite“ (Neml, 93).

Plodovi nauke Idžazu-l-Kur'ana:

Idžaz povećava ubjeđenje, iman i ostavlja snažan trag na srca vjernika, i to nakon zadivljujućih naučnih fakata koji su već ranije

¹⁷ Tema: Idžazulilmij lilKuran-l-Kerim i pravila vezana njega: 99-103

¹⁸ Bejan idžazulKuran 263 str.

izgovorene jezikom nepismenog Poslanika a.s.. On je najbolji podstrekač na pridržavanje i slijedenje Kur'ana i Sunneta.

1. Neoboriv naučni dokaz i odgovor onima koji žele unijeti klicu sumnje o poslanstvu Muhammeda a.s. Nakon iznošenja činjenica o kojima nas je obavijestio Poslanik a.s., a on bijaše nepismen i u vremenu i sredini koja je bila imuna na nauku, posebno kada je riječ o Kosmosu. Stoga je to oblast koja ubjedljivo ukazuje naučnicima na božanstvenost Kur'ani-Kerim i istinitost Poslanika.
2. Praktičan odgovor koji tako jako dokazuje da je Islam vjera nauke, niko do sada nije uspio da dokaže kontradiktornost kur'anskih ajeta sa kosmološkim otkrićima, naprotiv, Kur'an je ispravio mnoge naučne teorije. Empirijska nauka je dokazala da su kur'anske tvrdnje istinite a porekla neke naučne teorije.
3. Idžaz el-ilmij je najbolji usmjerivač muslimanima u kojem pravcu da usmjere svoje snage u hizmetu eksperimentalne nauke, tj. Kur'an im daje smjernice kako da sačuvaju svoju intelektualnu energiju i da je ne rasipaju.
4. Idžaz el-ilmij je najefikasnije sredstvo u misionarskom putu u naučnim krugovima, što je bio razlog da mnogi od naučnika prihvate Islam, kao i da oni koji su bili nemarni prema Islamu vrte se svojoj vjeri i povrate ponos na nju.

Podijeljenost oko naučnog idžaza na one koji podržavaju i one koji to osporavaju¹⁹

Učenjaci su podijeljeni u dvije skupine po ovom pitanju: skupina koja dopušta i poziva na bavljenje ovom naukom, smatrajući je novom prilikom i reformacijom na polju islamskog misionarstva; druga skupina koja smatra ovu vrstu tumačenja Kur'ana izlaskom iz okvira, cilja kojeg je Kur'an spušten, smatrajući to upuštanjem u sferu prepuštenu ljudskom mozgu, koji pokušava, pogađa i griješi.

¹⁹ Pogledati: *Itidzahatu tefsir fi asril hadis*, dr. Abdulmedžid Abdusselam Elmuhtesib, 295. Također: *Tefsirulajati-l-kevnije*, dr. Abdullah Šehate, Darulitsam, svezak prvi, 1980:7-8. Također: *Medželletulidžaz elilmij*, prvi broj pod temom (utemeljenost i pravila naučnog idžaza), dr. Abdullah El Muslih.

Ukratko ćemo iznijeti mišljenje obje skupine:

Oni koji odobravaju bavljenje ovom naukom su mnogobrojni. Njihov predstavnik je Imam Muhammed Abduhu i njegov učenik Muhamed Rešid Rida, zatim Abdulhumejd ibn Badis, Ebu Zeher. Također u ovu skupinu možemo ubrojati i Muhammeda Al-Emina Eš-Šenqitija, pisca knjige *Edvaau-l-bejan*. Ove osobe su odgovorne za podizanje naučnog tefsira u Kur'anu. Oni su ovoj znanosti postavili šartove (uslove) kako bi zatvorili vrata pred onima koji nagađaju o Kur'anu tefsira bez znanja. Ti šartovi su sljedeći:

1. Neophodno pridržavanje značenja na koja ukazuje arapski jezik, kao što su:
 - jezički pojmovi i termini, tj. originalana značenja iz vremena spuštanja Objave;
 - gramatička pravila;
 - pravila književnosti, posebno da se vodi briga da izraz sačuva svoje izvorno, stvarno značenje;
 - izbjegavanje slobodnog tumačenja naučnog idžaza;
 - da kur'anske činjenice ne budu meta ispitivanja, nego da su one osnov, ono što se podudara s njima se prihvata, a ono što je oprečno se odbija;
 - da se Kur'an tumači isključivo potvrđenim naučnim činjenicama, ali nikako naučnim teorijama koje su podložne prepravkama i korigovanjima.

Oni koji se protive Idžazu-l- kur'ana

U našem vremenu predstavnik te skupine je Šejhu-l-Azhar Mahmud Šeltut, zatim prof. Sejjid Qutb, dr. Muhammed Husejn Ez-Zehebi. Njihovi dokazi su:

1. Kur'an je knjiga upute, i Allah je nije spustio da bude knjiga u kojoj će se ljudima govoriti o naučnim teorijama, drugim znanostima.
2. Tumačenje Kur'ana naučnim tefsirrom uvodi Kur'an u krug naučnih pitanja koja nisu stabilna, niti imaju konačno mišljenje.
3. Naučni tefsir opterećuje onoga ko se njime bavi preteškim tumačenjem, što je oprečno sa potvrđenom metodom tefsira.

Zatim kažu: Postoji jasan dokaz iz Kur'ana da Kur'an nije knjiga kojom Allah želi objasniti kosmičke činjenice.

Prenosi se od Muaza da je rekao: „O Allahov Poslaniče, Židovi nam se suprotstavljaju i mnogo nas zapitkuju o mlađaku. Šta se dešava s njim pa nekada bude tanak, zatim se poveća i ispuni krug, zatim se ponovo vrati na prvobitno stanje?“ Zatim je Allah objavio ajete: „Pitaju te o mlađacima. Reci: 'Oni su ljudima oznake o vremenu i za hadžiluk'“ (El-Bekare, 189). Allah nije njima odgovorio naučnim objašnjenjem, nego šerijatskim odgovorom, objašnjavajući cilj mlađaka.

Da li su dovoljni ovi dokazi da bi odbili naučni tefsir?

Po svojoj konstrukciji Kur'an je knjiga upute, ali nema prepreke da se kroz nju provlače naučne činjenice koje objašnjava savremena sofisticirana nauka. Kur'an govori o Zemlji i Nebesima, o Suncu i Mjesecu, o noći i danju i ostalim kosmološkim pojavama. Također, Kur'an govori o čovjeku, životinjama i botanici. Ovaj govor nije naveden s ciljem da opovrgne bit kur'anske upute, nego jedan od kur'anskih metoda u pozivanju ljudi.

Što se tiče vezanja kur'anskih činjenica sa naučnim teorijama, kategorički se odbija; prvi koji su ga odbili su oni koji su najprisniji znanstvenici naučnog tefsira.

Također bespotrebna, prekomjerna tumačenja se ne prihvataju. Jedan od uslova kojeg su postavili stručnjaci ove znanosti jeste da tumačenje ne prelazi u apstraktne sfere koje nemaju veze sa stvarnim značenjem. Što se pak tiče pitanja ashaba r. a. o mjesječevom ciklusu, zatim spuštanje ajeta koji objašnjava da se pomoću njega određuje period hadža , posta, iddeta, nije adekvatan dokaz kojim bi se opovrgnula ova znanost.

Rezime, naučni tefsir Kur'ana

Odbija se ako se temelji na neutemeljenim i nedokazivim naučnim teorijama.

Odbija se ako ne odgovara gramatici arapskog jezika.

Ne prihvata se ako bi se Kur'an stavio u poziciju sljedbenika, a nauka na poziciju voditelja.

Ne prihvata se ako postoji dokaz iz Kur'ana ili Sunneta koji opovrgava tu konstataciju.

Nakon ovoga Idžaz se prihvata, pod uslovom da podliježe poznatim pravilima tefsira, u granicama jezika šerijata.

Prihvata se od onoga koga je Allah dž.š. opskrbio znanjem iz Kur'ana i znanjem vezanim za Kosmos, a ne od bilo koga.

Pravila naučnog idžaza

Naučni idžaz je prekriven opasnostima, prva od njih je to da govori ko šta želi, posebno što su neke studije n ačinjene bez pravila, u zanosu, što je poslije rezultiralo da se uspostave pravila koja određuju tu znanost, koja suzbijaju određene iluzije određenih naučnih teorija i pretpostavki. Navest ćemo neka od tih pravila:

Prvo: Pravilno razumijevanje kur'anskog teksta shodno značenjima izraza u jeziku, shodno gramatici i naučnim izražavanjima u jeziku, jer Kur'an je objavljen na izvornom arapskom jeziku. Te da izraz ne izlazi iz svog stvarnog značenja u apstraktno značenje, osim ako ne postoji dovoljan dokaz, i krajnje neophodna nužda.

Drugo: Razumijevanje povoda objave, derogiranih ajeta, opšteg i posebnog u Kur'anu.

Treće: Oslanjanje na tefsir Allahovog Poslanika i vraćanje na govore mufesira od ashaba i tabiina i onih mufesira koji su došli poslije njih pa sve do danas.

Četvrto: Vraćanje na vjerodostojne kiraete vezane za određeni ajet, ako postoji kiraetsko tumačenje.

Peto: Skupljanje svih kur'anskih tekstova vezanih za jednu temu, jer ajeti tumače jedni

druge, kao i vjerodostojni hadisi Allahovog Poslanika a.s. Stoga je neophodno uključiti u temu vezanu za ajet vjerodostojne predaje Allahovog Poslanika a.s.

Šesto: Briga o kontekstu kur'anskog teksta vezanom za ajete o Kosmosu.

Sedmo: Ne tumačiti ahiretske zakone du-njalučkim mjerilima, jer ahiret će imati svoje zakone koji su znani samo Allahu dž.š.; zato je upuštanje u gajb stvari nepotrebno, jer njihovo znanje se ne mjeri ljudskim mjerilima. Sudnji dan je stvar gajba koju samo Allah zna, i pored naučnih dostignuća niko ne može tačno znati kada će nastupiti Sudnji dan.

Osmo: Ubjeđenje da naučno dostignuće, ili činjenica nije krajnje značenje ajeta, jer Kur'an je neiscrpan izvor divljenja.

Deveto: Stanovište da je Kur'an osnovno polazište kojim se mogu otkriti kosmičke činjenice koje nauka još nije otkrila.

Na kraju moramo znati da je sve što je došlo u Kur'anu ispravno, jer on je Allahov sačuvani govor u kojem nemaju pristupa laž i obmana, i na osnovu toga nemoguće je da dođe do kontrarefleksije između Kur'ana i kosmoloških fakata. A ako bi se pokazala, onda bi znali da je nedostatak ili u kontekstu naučne činjenice ili u razumijevanju onih koji se bave kur'anskim tekstom.

Potrebna je krajnja preciznost u ophođenju sa Kur'anom, čistoća namjere, bez ličnih ili materijalnih interesa.²⁰

²⁰ Naučni idžaz i njegova pravila, 91-97. , također: mebahis fi Idžaz-i-Kuran, dr. Mustafa Muslim, darulqalemi, Damask, treća štampa -2005: str. 160-164., ElBejan fi Idžaz-i-Kuran: str. 272-273, Essemau fil Kuran str.68-74.

Summary الموجز

CONCEPT OF STUDY OF THE 'IJAZ OF THE QUR'AN

Ahmed Bukvić

In this article author presents a short note of the concept of study of the 'ijaz of the Qur'an. The text stresses the significance of studying and understanding the 'ijazu-l-Qur'an in the context of the Islamic studies in general. The text brings a review of the most important information concerning the field, underlining some criteria that are essential in study of the 'ijazu-l-Qur'an.

مفهوم دراسة إعجاز القرآن

أحمد بوكفيتش

يقدم الكاتب في هذا العمل نبذة عن مفهوم دراسة إعجاز القرآن. ويركز على أهمية دراسة إعجاز القرآن وفهمه ضمن سياق دراسة العلوم الإسلامية عموماً. ويقدم المقال أهم المعلومات المتعلقة بهذا المجال، ويبرز عدداً من القواعد اللازم اتباعها عند الاشتغال بعلم إعجاز القرآن.